

Nr 297.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1945/46 m. m.; given Stockholms slott den 10 maj 1946.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 maj 1946.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

Vid den slutliga regleringen av riksstaten för budgetåret 1945/46 bör, såvitt möjligt, lämnas en samlad överblick över utfallet av budgetens inkomstittlar och utvecklingen av statsutgifterna under nämnda budgetår. Översikten bör omfatta såväl den ursprungliga riksstaten, sådan denna fastställdes i juni 1945, som tilläggsstat I och tilläggsstat II, å vilka uppförts de medelsanvisningar avseende löpande budgetår som beslutats av fjolårets riksdag under dess höstsession och av den nu samlade riksdagen.

Åskandena å tilläggsstat II ha till väsentliga delar sammanförts i tilläggsstatspropositioner, en vid riksdagens början (nr 2) och en vid den ordinarie propositionstidens utgång (nr 163). Vid sidan av dessa propositioner och även

efter anmälan av sistnämnda proposition har emellertid ett antal propositioner avseende anslagsäskanden å tilläggsstat II beslutats av Kungl. Maj:t. På hemställan av vederbörande departementschefer har Kungl. Maj:t vidare enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—4*) fattat beslut om äskande av ytterligare tilläggsstatsanslag. De nu framlagda anslagsäskandena avse huvudsakligen avskrivning av investeringar å tilläggsstat II.

De anslagsäskanden å tilläggsstat, som Kungl. Maj:t *utöver* de i propositionerna nr 2 och 163 upptagna till och med denna dag beslutat eller, i förekommande fall, de av riksdagen å nämnda tilläggsstat anvisade anslagen ha sammanfattats i en förteckning, vilken torde få fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Sammanställningen visar att, efter det proposition nr 163 anmäldes, å tilläggsstat äskats anslag å tillhopa 93 miljoner kronor å driftbudgeten, varav 11,3 miljoner kronor för avskrivningsändamål, och 69,5 miljoner kronor å kapitalbudgeten.

Utgifterna å driftbudgeten utom avskrivningarna uppgå till 81,7 miljoner kronor. Härav faller nära hälften eller 39 miljoner kronor å ett anslag under sjunde huvudtiteln till bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete. I övrigt hänföra sig utgifterna huvudsakligen till jordbruksdepartementets huvudtitel eller med 42,3 miljoner kronor, varav 22 miljoner kronor avse kostnader i samband med sockerregleringen och 20 miljoner kronor prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

Utgifterna på kapitalbudgeten fördela sig med 57 miljoner kronor till reglering av vissa exportkreditgarantiåtaganden, 9 miljoner kronor till förlagskrediter för hästexportberedningen och 3,5 miljoner kronor till lån till fiskprisregleringsföreningar.

En sammanfattande översikt över dels driftbudgetens inkomster och utgifter enligt den ursprungliga riksstaten, dels samtliga utgifter å tilläggsstat lämnas i följande tabell (s. 4—5), där även det nu motsedda utfallet av riksstaten för budgetåret 1945/46 angives. Utfallsiffrorna grunda sig på beräkningar, vilka av riksräkenskapsverket överlämnats med skrivelse den 30 april 1946. Dessa utfallsberäkningar ha kompletterats med beloppet av denna dag äskade anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II samt med övriga anslagsäskanden, vilka icke varit kända för riksräkenskapsverket vid beräkningens utarbetande.

Av tabellen framgår, att medelsanvisningarna och anslagsäskandena å tilläggsstat II uppgå till ett sammanlagt belopp av 136,5 miljoner kronor, varav 125,2 miljoner kronor avse egentliga statsutgifter och 11,3 miljoner kronor avskrivningar. *Den totala anslagssumman* på driftbudgeten skulle vid bifall till nämnda äskanden uppgå till 3 522,4 miljoner kronor. Till jämförelse har i tabellen angivits summan av anslagsanvisningarna å den ursprungliga riksstaten, vilken summa utgör 3 168,9 miljoner kronor. Sammanlagda beloppet av redan anvisade eller äskade tilläggsstatsanslag uppgår sålunda till 353,5 miljoner kronor.

I sin nyssnämnda skrivelse har riksräkenskapsverket beräknat, att *inkomstutfallet* skall visa en sammanlagd merinkomst av 279,3 miljoner kronor; i statsverkspropositionen beräknades detta överskott till 234 miljoner kronor. Inkomsterna av de till specialbudgeterna hörande inkomsttitlarna förutsättas komma att överstiga de i riksstaten ursprungligen beräknade med 31,5 miljoner kronor, och för de inkomsttitlar, som direkt regleras mot budgetjämningsfonden, redovisas i riksräkenskapsverkets beräkning en netto-merinkomst av 247,8 miljoner kronor.

Den mot budgetjämningsfonden reglerade merinkomsten framkommer såsom ett saldo mellan överskott respektive brist för olika inkomsttitlar. Av de direkta skatterna förutses överskott för inkomst- och förmögenhets-skatten och värnsskatten med vardera 15 och för krigskonjunkturskatten med 11 miljoner kronor. Bland övriga bevillningar, för vilka redovisas överskott, må nämnas stämpelmedel med 30 miljoner kronor, tullmedel med 50 miljoner kronor, allmän omsättningsskatt med 20 miljoner kronor, tobaksskatt med 25 miljoner kronor samt omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker och vin med tillhoppa 39 miljoner kronor. Å inkomsttiteln tilläggsskatter å bensin förutses en brist å 25 miljoner kronor. För uppbörd i statens verksamhet beräknas ett nettoöverskott av 15 miljoner kronor. Även statens kapitalfonder utvisa i förhållande till riksstatens beräkningar ett sammanlagt nettoöverskott å 8 miljoner kronor.

Med ledning av riksräkenskapsverkets i förutnämnda skrivelse lämnade uppgifter kan *utfallet av driftbudgetens utgiftssida* beräknas komma att utvisa en nettomerutgift å tillhoppa 15,5 miljoner kronor. Utfallet under de olika huvudtitlarna framgår av förenämnda tabell över statsregleringen för det löpande budgetåret. De största avvikelserna utgöras av en beräknad nettomerutgift om 27 miljoner kronor å socialdepartementets huvudtitel samt en beräknad nettobesparing om 18,9 miljoner kronor å folkhushållningsdepartementets huvudtitel. Riksräkenskapsverket har i fråga om utfallsberäkningen i huvudsak anfört följande.

För försvarsdepartementets huvudtitel, i fråga om vilken huvudtitel beräkningen dock innefattar ej obetydande osäkerhetsmoment, skulle utfallet, såvitt nu är fråga, icke i mera väsentlig grad påverka budgetjämningsfondens ställning. Beträffande den nettomerutgift, som beräknas uppkomma å socialdepartementets huvudtitel, må framhållas, att anslagen till sjukförsäkring, till överståthållarämbetet och landsstaten, till polisväsendet och till statens utlänningskommission beräknas komma att överskridas med tillhoppa $(7,06 + 3,31 + 5,77 + 2,28 =)$ 18,42 miljoner kronor, samt att det för budgetåret 1944/45 anvisade förslagsanslaget till civillivsvaret genom omföring till reservationsanslag för budgetåret 1945/46 belastats med ett sammanlagt belopp av 5,90 miljoner kronor. Av den nettobesparing, som beräknas för folkhushållningsdepartementets huvudtitel, hänföra sig 4,20 miljoner kronor till anslaget till omkostnader för statlig lagerhållning, 7,00 miljoner kronor till anslaget till prisrabatter till vissa livsmedel och 6,00 miljoner kronor till anslaget till förmalningsersättningar.

Enligt föregående redogörelse har summan av anslagsanvisningarna under det löpande budgetåret beräknats till 3 522,4 miljoner kronor. Det motsedda

Statsregleringen för

	Riksstaten	
	Milj. kr.	Utfall Milj. kr.
A. Egentliga statsinkomster:		
I. Skatter	2 692·4	2 938·8
II. Uppbörd i statens verksamhet	55·5	70·6
III. Folkpensionsavgifter	65·0	66·0
IV. Diverse inkomster	59·0	68·0
Säger	2 871·9	3 143·4
B. Inkomster av statens kapitalfonder:		
I. Statens affärsverksfonder	224·0	232·0
II. Riksbanksfonden	10·0	7·0
III. Statens allmänna fastighetsfond	12·2	12·3
IV. Försvarets fonder	17·3	16·8
V. Statens utlåningsfonder	19·7	20·0
VI. Fonden för låneunderstöd	10·2	8·8
VII. Fonden för statens aktier	3·6	4·1
VIII. Statens pensionsfonder	34·6	33·8
IX. Diverse kapitalfonder	5·5	10·1
Säger	337·1	344·9
Summa	3 209·0	3 488·3
<i>Underskott för budgetåret 1945/46 .....</i>	—	49·6

utfallet av driftbudgetens utgifter utvisar en nettomerutgift å 15,5 miljoner kronor, varför den totala belastningen av utgiftssidan bortsett från förändringar av anslagsreservationer skulle uppgå till 3 537,9 miljoner kronor. Då utfallet av inkomstsidan uppskattats till 3 488,3 miljoner kronor, uppkommer alltså ett underskott för löpande budgetår av (3 537,9 — 3 488,3 =) i runt tal 50 miljoner kronor.

För att erhålla skillnaden mellan inkomsterna och de faktiska utbetalningarna å driftbudgetens anslag skall det angivna underskottet korrigeras med hänsyn till inträffade förändringar i behållningen av reservationer å driftbudgeten. Om man bortser från en reservationsminskning å 100 miljoner kronor, som beräknas uppstå genom överföring till budgetutjämningsfonden av

budgetåret 1945/46.

	Riks- staten	Tilläggs- stat I	Tilläggs- stat II	Summa	Beräknat utfall Bespa- ring(-)Mer- utgift (+)	Tillsam- mans
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
A. Egentliga statsutgifter:						
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	2·3	—	—	2·3	—	2·3
II. Justitiedepartementet	26·3	0·6	0·6	27·5	+ 1·5	29·0
III. Utrikesdepartementet	14·3	2·1	0·6	17·0	+ 2·8	19·8
IV. Försvarsdepartementet	954·1	2·7	14·1	970·9	- 1·0	969·9
V. Socialdepartementet	704·2	2·1	8·0	714·3	+ 27·0	741·3
VI. Kommunikationsdepartementet	161·2	2·3	9·4	172·9	+ 7·1	180·0
VII. Finansdepartementet	68·1	0·1	40·7	108·9	+ 1·2	110·1
VIII. Ecklesiastikdepartementet	337·2	0·3	2·6	340·1	- 3·3	336·8
IX. Jordbruksdepartementet	199·9	3·4	45·4	248·7	+ 1·6	250·3
X. Handelsdepartementet	34·8	0·1	0·9	35·8	+ 1·0	36·8
XI. Folkhushållningsdepartementet	186·2	0·7	2·8	189·7	- 18·9	170·8
XII. Pensionsväsendet	90·0	—	—	90·0	+ 3·3	93·3
XIII. Oförutsedda utgifter	1·0	—	—	1·0	+ 1·6	2·6
XIV. Riksdagen och dess verk	8·9	—	0·1	9·0	+ 0·4	9·4
Säger	2 788·5	14·4	125·2	2 928·1	+ 24·3	2 952·4
B. Utgifter för statens kapitalfonder:						
I. Luftfartsfonden	2·4	—	—	2·4	+ 0·2	2·6
II. Riksgäldsfonden	281·0	—	—	281·0	- 9·0	272·0
III. Avskrivning av nya kapitalin- vesteringar	93·7	2·6	11·3	107·6	—	107·6
IV. Avskrivning av oreglerade kapi- talmedelsförluster	3·3	200·0	—	203·3	—	203·3
Säger	380·4	202·6	11·3	594·3	- 8·8	585·5
Summa	3 168·9	217·0	136·5	3 522·4	+ 15·5	3 537·9
I riksstaten beräknat överskott	40·1	—	—	—	—	—

uppkomna besparingar och som sålunda ej påverkar det faktiska utgiftsläget, är enligt riksräkenskapsverkets beräkningar någon nämnvärd förändring under löpande budgetår av kvarstående reservationsbehållningar icke att förvänta. Minskningar, som förutses under finansdepartementets huvudtitel och under huvudtiteln Avskrivning av nya kapitalinvesteringar å 25 respektive 10 miljoner kronor, motvägas nämligen av emotsedda ökningar under övriga huvudtitlar med 35 miljoner kronor, varav å social- och kommunikationsdepartementens huvudtitlar falla 20 respektive 10 miljoner kronor.

De sammanlagda utbetalningarna skulle alltså under de angivna förutsätt-

Kapitalbudgeten

F o n d	I n v e s t e -	
	Riksstat Milj. kr.	Tilläggsstat I Milj. kr.
I. Statens affärsverksfonder:		
Postverkets fond	5·2	1·3
Telegrafverkets fond	90·1	0·3
Statens järnvägars fond	160·8	—
Statens vattenfallsverks fond	48·0	—
Domänverkets fond	0·5	0·5
Ia. Riksbanksfonden	—	—
II. Luftfartsfonden	5·5	—
III. Statens allmänna fastighetsfond	29·2	2·6
IV. Försvarets fonder:		
Försvarets fastighetsfond	102·3	3·2
Försvarets bostadsanskaffningsfond	2·0	—
Försvarets fabriksfond	1·4	—
V. Statens utlåningsfonder	89·5	—
VI. Fonden för låneunderstöd	185·7	—
VII. Fonden för statens aktier	5·0	—
VIII. Fonden för förlag till statsverket	128·6	0·5
IX. Diverse kapitalfonder	264·6	65·0
Summa	1 118·4	73·4
Avgår avsättning till fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster	—	—

ningarna under innevarande budgetår överstiga summan av de inflytande inkomsterna med det i tabellen framräknade beloppet, i runt tal 50 miljoner kronor.

Det bör i detta sammanhang anmärkas, att ej heller det nu beräknade underskottet är identiskt med de anspråk på utbetalningar utöver inflytande inkomster, som under budgetåret 1945/46 ställas på statsverkets kassa. Bland annat förekomma olika transaktioner vid sidan av budgeten, vilka medföra, att nettoutbetalningarna avvika från underskottet sådant det här beräknats. För innebörden av dessa transaktioner får jag hänvisa till tidigare i olika sammanhang lämnade redogörelser.

I förevarande sammanhang må framhållas, att förenämnda reservationsminskning å 100 miljoner kronor, vilken innebär en besparing med samma belopp å äldre reservationsanslag, kommer att i riksbokslutet medföra ett for-

budgetåret 1945/46.

ringsanslag		Avskrivningsmedel m. m.				Investeringsbemyndigande Milj. kr.
Tilläggsstat II Milj. kr.	Summa Milj. kr.	Riksstat Milj. kr.	Tilläggsstat I Milj. kr.	Tilläggsstat II Milj. kr.	Summa Milj. kr.	
0·3	6·8	1·4	—	—	1·4	5·4
5·0	95·4	47·7	—	—	47·7	47·7
—	160·8	88·0	—	0·4	88·4	72·4
7·5	55·5	24·4	—	—	24·4	31·1
0·3	1·3	0·4	—	—	0·4	0·9
10·0	10·0	—	—	—	—	10·0
8·1	13·6	5·3	—	—	5·3	8·3
4·1	35·9	15·7	1·0	3·1	19·8	16·1
1·9	107·4	50·0	1·6	0·1	51·7	55·7
—	2·0	0·0	—	—	0·0	2·0
0·1	1·5	1·3	—	—	1·3	0·2
20·0	109·5	19·5	—	5·5	25·0	84·5
41·5	227·2	5·1	—	1·3	6·4	220·8
—	5·0	—	—	—	—	5·0
—	129·1	0·0	—	—	0·0	129·1
62·0	391·6	4·7	—	—	4·7	386·9
160·8	1 352·6	263·5	2·6	10·4	276·5	1 076·1
—	—	3·3	200·0	—	203·3	203·3
						872·8

mellt överskott att tillföras statens budgetutjämningsfond å 50 miljoner kronor.

Kapitalbudgeten i den ursprungligen fastställda riksstaten omfattade investeringsanslag å 1 118 miljoner kronor. Å tilläggsstat ha sedermera äskats tillhopa 234 miljoner kronor, varför anslagen till investeringar å den slutliga riksstaten uppgå till sammanlagt 1 352 miljoner kronor med den fördelning på de olika fonderna som framgår av föregående sammanställning. Investeringsbemyndigandena å den av fjolårets riksdag fastställda riksstaten uppgingo sammanlagt till 851 miljoner kronor. De äskade tilläggsanslagen ha medfört en höjning av investeringsbemyndigandenas slutsumma till 873 miljoner kronor, vilket således är det nytillskott av lånemedel, som erfordras för kapitalbudgetens realiserande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t på hemställan av vederbörande departementschefer enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (bil. 1—4) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Folke Lyberg.

Bilaga 1.

Egentliga statsutgifter.

Åttonde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 maj 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Erlander, anmäler härefter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 samt anför därvid följande.

G. Skolöverstyrelsen.

[1.] **Skolöverstyrelsen: Avlöningar.** I gällande avlöningsstat för skolöverstyrelsen är upptagen bland annat en anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal å 280 200 kronor.

I skrivelse den 9 maj 1946 har *skolöverstyrelsen* hemställt om bemyndigande att överskrida ifrågavarande anslagspost med, såvitt nu är i fråga, i runt tal 19 000 kronor. Överstyrelsen har därvid i sin framställning hänvisat till att nya och starkt utvidgade uppgifter för överstyrelsen nödvändiggjort anställande av ytterligare personal. Dessa arbetsuppgifter sammanhängde huvudsakligen med en betydande ansvällning av antalet skolbyggnadsärenden samt med anordnandet från och med innevarande termin av en särskild utbildningskurs för folkskollärare. Till följd av den ökade arbetsbördan i fråga om byggnadsärenden hade särskild föredragande måst förordnas och kanslipersonal nyanställas i viss utsträckning.

Jag erinrar, att jag vid anmälan av frågan om ändrade bestämmelser angående statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet (proposition 1945: 367) ansåg mig böra understryka behovet av en förstärkning av skolöverstyrelsens arbetskrafter för prövningen av byggnadsärendena, såväl de bygg-

*Departements-
chefen.*

nadstekniska som de administrativa. Detta vore, framhöll jag även, en förutsättning för ernåendet av önskvärd snabbhet och effektivitet vid handläggningen. I anslutning härtill har riksdagen bifallit vissa av mig i årets åttonde huvudtitel föreslagna åtgärder i angivet syfte för budgetåret 1946/47. Emellertid har redan innevarande budgetår en väsentlig förstärkning av skolöverstyrelsens arbetskrafter för handläggningen av byggnadsärendena visat sig erforderlig. Därigenom ha vissa särskilda kostnader uppstått, vartill hänsyn icke tagits vid icke-ordinariepostens beräkning. Därjämte ha vissa kostnader för anställande av extra arbetshjälp föranletts, bland annat, av anordnandet av den särskilda utbildningskurs för folkskollärare, varom 1945 års höstriksdag fattat beslut. Nu berörda förhållanden synas nödvändigöra ett överskridande av icke-ordinarieposten med sammanlagt i runt tal 19 000 kronor, vartill riksdagens medgivande torde böra inhämtas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att den i avlöningsstaten för skolöverstyrelsen upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för av mig i det föregående angivna ändamål för budgetåret 1945/46 överskridas med högst 19 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gösta Sandberg.

Bilaga. 2.

Egentliga statsutgifter.

Nionde huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 maj 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 och anför därvid följande.

J. Skogsväsendet.

[1.] **20 a. Skogsvård m. m.: Ytterligare medel till skogsvårdens befrämjande.** Under förevarande anslagstitel anvisade 1945 års riksdag å riksstaten för innevarande budgetår (IX H. T. 1945 p. 200; r. skr. nr 9) ett anslag av 560 000 kronor. Sedermera har 1946 års riksdag (prop. nr 2; r. skr. nr 57) under denna anslagstitel anvisat ytterligare 50 000 kronor för att möjliggöra utbetalande av löneförbättring till skogsvårdsstyrelsernas personal under innevarande budgetår i form av provisoriskt lönetillägg och tillfälligt barntillägg.

I proposition nr 3 till årets riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen besluta, bland annat, att tillfälligt lönetillägg under budgetåret 1945/46 och provisoriskt lönetillägg under budgetåret 1946/47 finge i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen föreslagna grunder utgå till vissa befattningshavare i statens tjänst. Riksdagen har i skrivelse den 5 mars 1946, nr 43, anmält, att riksdagen beslutat i överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t sålunda föreslagit. Bestämmelser rörande utbetalandet av det tillfälliga lönetillägget ha meddelats i kungörelse den 15 mars 1946, nr 74.

I skrivelse den 22 februari 1946 har *Sveriges kommunaltjänstemannaförbund* hemställt, bland annat, att viss personal hos skogsvårdsstyrelserna måtte få komma i åtnjutande av sådant tillfälligt lönetillägg, som kunde komma att fastställas för de i propositionen 3/1946 avsedda befattningshavarna.

Vidare har *Länsjägmästareföreningen* i skrivelse den 28 februari 1946 gjort enahanda framställning i avseende å befattningshavare hos skogsvårdsstyrelserna med högre skoglig utbildning.

Över framställningarna ha remissutlåtanden avgivits av skogsstyrelsen den 8 och den 12 mars 1946, statskontoret den 13 mars 1946 och allmänna lönenämnden den 27 mars 1946.

Skogsstyrelsen har i huvudsak anfört följande.

Styrelsen vill erinra, att befattningshavare vid skogsvårdsstyrelserna tidigare ansetts böra komma i åtnjutande av provisoriskt lönetillägg och tillfälligt barntillägg i enlighet med de grunder, som fastställts för utbetalande av dylika tillägg till vissa statliga befattningshavare. Alla skäl synas skogsstyrelsen därför tala för att skogsvårdsstyrelsepersonalen bör jämföras med befattningshavare i statens tjänst även i vad det gäller det tillfälliga lönetillägg om 300 kronor, avsett att utbetalas innevarande budgetår.

Skogsstyrelsen finner skäligt, att all årsanställd skogsvårdsstyrelsepersonal, som kan finnas därtill berättigad, måtte komma i åtnjutande av en mot sistnämnda tillägg svarande löneförstärkning. Härför erfordras, liksom tidigare, medel av statsanslag. För att beräkna kostnaderna för en dylik löneförbättring för skogsvårdsstyrelsepersonalen har skogsstyrelsen genom cirkulärskrivelse till skogsvårdsstyrelserna infordrat uppgift å vid varje skogsvårdsstyrelse den 1 mars 1946, årsanställda befattningshavare, deras anställningstid efter den 1 juli 1945, efter detta datum avgången personal m. m. Enligt skogsstyrelsens mening bör, i likhet med vad som tidigare gällt beträffande provisoriskt lönetillägg och tillfälligt barntillägg, endast årsanställd personal komma i åtnjutande av nu ifrågakvarande löneförstärkning. De inkomna uppgifterna giva vid handen, att antalet tilläggsberättigade befattningshavare torde komma att uppgå till 630. Skogsvårdsstyrelsernas sammanlagda kostnader för utbetalande av dessa tillägg synas böra beräknas till omkring 190 000 kronor.

Statskontoret har förklarat sig icke vilja motsätta sig att i propositionen 3/1946 avsett tillfälligt lönetillägg för budgetåret 1945/46 tillerkändes ifrågakvarande personal. Statskontoret har därvid utgått ifrån att sådant tillägg komme att beviljas allenast i den mån nu utgående löneförmåner understige summan av den efter den 1 juli 1946 reglerade lönen och det provisoriska lönetillägget. Särskilt anslag för ändamålet borde emellertid äskas av riksdagen.

Allmänna lönenämnden har anfört, att frågan om tillfälligt lönetillägg till skogsvårdsstyrelsernas personal under innevarande budgetår enligt lönenämndens mening borde upptagas till avgörande i samband med den allmänna prövning av spörsmålet om tillfälligt lönetillägg för i kungörelsen den 15 mars 1946, nr 74, icke inbegripna statliga befattningshavare som påginge inom finansdepartementet.

Såsom av det anförda framgår äger skogsvårdsstyrelsernas personal under innevarande budgetår uppbära provisoriskt lönetillägg och tillfälligt barn-tillägg efter samma grunder som gälla för vissa statliga befattningshavare. I proposition till årets riksdag, nr 126, har Kungl. Maj:t vidare föreslagit att skogsvårdsstyrelsernas ordinarie och extra befattningshavare i samband med att de med ingången av nästa budgetår inplaceras å löneplan skola få åtnjuta provisoriskt lönetillägg under budgetåret 1946/47 enligt motsvarande grunder som för statstjänstemän föreslagits i propositionen nr 3/1946. Med hänsyn härtill har jag intet att erinra mot att årsanställd personal hos skogsvårdsstyrelserna, som enligt grunderna för sistnämnda proposition finnes därtill berättigad, tillerkännes sådant tillfälligt lönetillägg under innevarande budgetår, som avses i förenämnda kungörelse den 15 mars 1946. Sådant tillägg torde emellertid endast böra beviljas i den mån vederbörande befattningshavares nu utgående löneförmåner understiga summan av den efter den 1 juli 1946 reglerade lönen och det provisoriska lönetillägget.

Då de under förevarande anslag å riksstaten och tilläggsstat II för innevarande budgetår anvisade medlen, tillhoppa 610 000 kronor, icke torde förslå för utdelande av erforderligt bidrag till de med ifrågavarande lönetillägg förenade kostnaderna, synes en förstärkning av anslaget böra ske genom anvisande av ytterligare medel å tilläggsstat II för budgetåret 1945/46. Storleken av det härför erforderliga beloppet torde i anslutning till vad skogsvårdsstyrelsen anført kunna bestämmas till 190 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Ytterligare medel till skogsvårdens befrämjande* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av ..... kronor 190 000.

K. Lantmäteriväsendet.

[2.] **Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Avlöningar, förslagsanslag.** Under förevarande anslagstitel är å riksstaten för innevarande budgetår (IX H. T. p. 219; r. skr. nr 9) anvisat ett förslagsanslag av 1 554 900 kronor. Av nämnda anslag är ett belopp av 380 000 kronor avsett att utgå såsom tillskott till dyrtidstillägg till vissa lantmätare.

Enligt kungörelsen den 15 maj 1925 (nr 192) angående tillskott till dyrtidstillägg för vissa lantmätare, ändrad genom kungörelse den 21 oktober 1932 (nr 470) och med nuvarande lydelse enligt kungörelse den 28 maj 1937 (nr 316) äger aspirant vid lantmäteristaten, som icke åtnjuter arvode, erhålla tillskott till dyrtidstillägg på grund av inkomster för arbete enligt gällande lantmäteritaxa, vilka inkomster därvid skola beräknas till 2 400 kronor för år. Aspirant med arvode om 1 000 kronor kommer däremot icke i åtnjutande av nämnda tillskott till dyrtidstillägg. För aspirant, som uppbär arvode, be-

räknas vidare kristillägg på månadsinkomsten av arvudet, medan aspirant utan arvode enligt Kungl. Maj:ts brev den 29 juni 1945 till statskontoret åtnjuter kristillägg å den beräknade taxeinkomsten av 200 kronor per månad. Förhållandet åskådliggöres med följande exempel.

Månadsinkomst av statsmedel för aspirant över 25 år:

	Med arvode om 1 000 kronor	Utan arvode
Arvode	kronor 83: 33	kronor —
Dyrtidstillägg	» 36: —	» —
Tillskott till d:o	» —	» 88: —
Kristillägg	» 16: 95	» 40: 95
	Summa kronor 136: 28	kronor 128: 95

Såsom villkor för att konstitueras till extra lantmätare föreskrives i gällande lantmäteriinstruktion, bland annat, att aspirant skall ha fullgjort minst två års tjänstgöring hos lantmätare.

I skrivelse den 28 februari 1946 har *Sektionen för lantmäteri vid tekniska högskolans studentkår* hemställt, att Kungl. Maj:t — utan att avvakta resultatet av pågående utredning om lantmäteriets omorganisation och lönereglering — måtte vidtaga skyndsamma åtgärder för att förbättra lantmäteriaspiranternas inkomstförhållanden. Såsom motivering för framställningen har anförts bland annat.

För att giva en klar bild av de yngsta lantmätarnas inkomstförhållanden har sektionen genom utsända frågeformulär införskaffat uppgifter från sammanlagt 55 lantmätare, vilka anställts som aspiranter år 1941 och senare. Av dessa framgår att aspirants medelinkomst per månad under de två aspirant-åren utgör cirka 380 kronor, att vederbörandes studiekostnader i medeltal utgöra 12 565 kronor samt att kostnaderna för anskaffande av instrument m. m. i medeltal utgöra 2 200 kronor.

Sektionen har varit i tillfälle att under hand taga del av den statistik, som de yngre ingenjörsföreningarna uppgjort beträffande andra högskoleutbildade ingenjörers inkomster. En jämförelse visar att dessas begynnelselöner äro 60 procent högre än medeltalet för aspiranterna under tvenne aspirantår.

Under de senaste åren har en tendens bland lantmätare att söka anställning utom lantmäteristaten gjort sig alltmera märkbar. Den omfattande kommunaltekniska utbildning, som meddelas vid avdelningen för lantmäteri vid tekniska högskolan, har gjort lantmätarna speciellt användbara inom städernas fastighetsbildningsväsende. Även rikets allmänna kartverk, statens byggnadslånebyrå samt flera enskilda företag ha anställt lantmätare. Av den sista utexaminerade årskursen sökte sig sålunda sex av de sexton anställning utanför lantmäteristaten. Den begynnelselön per månad dessa erhöilo utgör i medeltal 676 kronor, d. v. s. 78 procent mer än vad aspiranter på lantmäteristaten erhålla.

De försämrade inkomstförhållandena ha medfört, att ett minskat antal studenter sökt inträde vid avdelningen för lantmäteri. Jämfört med åren 1933—1939 har antalet sökande åren 1940—1945 sjunkit med 25 procent. En för lantmäteristaten betänklilig tendens är, att de ur betygssynpunkt bäst kvalificerade lantmätarna ägna sig åt andra yrken än det statliga lantmäteriet.

Av de refererade utredningarna torde tydligt framgå, att det är fullt förklarligt att det bland lantmåteriteknologerna råder stor tvekan, om man med hänsyn till de ekonomiska utsikterna bör söka anställning inom lantmåteristaten, även om yrket som sådant utövar stor dragningskraft.

Över framställningen ha remissutlåtanden avgivits den 7 mars 1946 av lantmåteristyrelsen, den 15 i samma månad av 1945 års lantmåteriutredning och den 1 april 1946 av statskontoret.

Lantmåteristyrelsen, som vitsordat, att lantmätare i viss utsträckning överginge till verksamhet utom lantmåteristaten ävensom att de utexaminerade lantmätare, som sökte sig från lantmåteriet, i betygshänseende vore de bästa, har i huvudsak anfört följande.

Den nu föreliggande framställningen lärer visa, att inkomstförhållandena för aspiranterna vid lantmåteristaten äro synnerligen otillfredsställande i jämförelse med de begynnelselöner, som tillkomma övriga från tekniska högskolan utexaminerade.

Såsom lantmåteristyrelsen vid upprepade tillfällen framhållit är, för att lantmätarkårens lämpliga rekrytering ej skall äventyras, ofrånkomligt att löneställningen för aspiranterna vid lantmåteristaten snarast förbättras och detta utan avvaktande av den slutliga lösning, som 1945 års lantmåteriutredning kan förväntas föreslå. En någorlunda tillfredsställande provisorisk lösning skulle erhållas genom ett tidigare av Sveriges lantmåteriförening framlagt förslag att tillskott till dyrtidstillägg och kristillägg å beräknad taxerinkomst måtte tillerkännas aspiranter. Därest detta förslag genomföres, skulle aspirant, som uppbär 1 000 kronors arvode, per månad erhålla: arvode 83 kronor 33 öre, dyrtidstillägg 36 kronor, tillskott till dyrtidstillägg 88 kronor samt kristillägg 57 kronor 90 öre eller tillhoppa en månadsinkomst av statsmedel av 265 kronor 23 öre. Ur det vid förevarande framställning fogade utredningsmaterialet rörande aspiranternas inkomstförhållanden har framgått, att dessa från principalerna i medeltal erhålla omkring 273 kronor per månad. Efter avdrag för omkostnaderna i tjänsten med beräknade 46 kronor per månad skulle alltså aspirantens sammanlagda inkomst per månad komma att uppgå till i medeltal omkring 492 kronor. Ehuru den löneställning för aspiranterna, som därigenom skulle uppnås, synes avsevärt lägre än för övriga från tekniska högskolan utexaminerade, torde den dock provisoriskt böra kunna komma i tillämpning för tid varom här är fråga.

Antalet aspiranter, som åtnjuta arvode, uppgår för närvarande till 36 medan endast en å två aspiranter icke uppbära arvode.

Lantmåteristyrelsen finner sig alltså böra på det sätt tillstyrka föreliggande framställning, att aspirant — vare sig med eller utan arvode — må från och med den 1 januari 1946 komma i åtnjutande av tillskott till dyrtidstillägg och kristillägg å det i kungörelserna rörande samma tillskott — nr 192/1925, 470/1932 och 316/1937 — angivna taxebeloppet om 2 400 kronor för år.

1945 års lantmåteriutredning har erinrat, att aspiranter tidigare, oavsett om de uppburit arvode eller icke, genom den numera upphävida kungörelsen nr 470/1932 ägt åtnjuta tillskott till dyrtidstillägg. Utredningen har därefter anfört.

Enligt vad utredningen kunnat finna, synes borttagandet av den rätt för lantmåteriaspirant med arvode att erhålla tillskott till dyrtidstillägg, som skett genom kungörelsen 316/1937, ha berott på ett förbiseende. Rätt att uppbära

tillskott till dyrtidstillägg samt senare tillkommet kristillägg å den beräknade taxeinkomsten skulle för aspirant innebära en avsevärd inkomstförbättring.

Ehuru de sakkunniga ännu icke tagit definitiv ståndpunkt till lönefrågorna, må framhållas att de sakkunniga med hänsyn till den långvariga och kostsamma utbildning, som kräves för inträde å lantmäteribanan, kommit till den uppfattningen att en betydande förbättring av aspiranters och yngre lantmätares löneförmåner är erforderlig. Vad som i lantmäteristyrelsens utlåtande föreslagits kommer icke, såvitt nu kan bedömas, att föregripa det förslag till lönereglering för ifrågavarande tjänstemän, som de sakkunniga komma att framlägga.

Med hänsyn härtill och då det torde vara ställt utom tvivel, att med nuvarande otillfredsställande avlöningsförhållanden för aspiranter nyrekryteringen av lantmäterikåren allvarligt äventyras, vilja de sakkunniga instämma i det förslag lantmäteristyrelsen i sitt utlåtande framfört.

Statskontoret har yttrat.

Statskontoret vill icke motsätta sig, att å ifrågavarande aspiranter i avbidan på en reglering av anställningsförhållandena må utgå viss provisorisk avlöningsförstärkning. Rörande dennas storlek kunna givetvis skilda meningar råda. Statskontoret finner det för sin del tveksamt, om ett tillägg av sådan storleksordning, som lantmäteristyrelsen föreslagit, för närvarande bör ifrågakomma. Med hänsyn till vad styrelsen och 1945 års lantmäteriutredning anfört anser ämbetsverket sig dock icke böra framställa erinran mot att tillägg tillerkännes aspiranterna efter förordade grunder. Frågan härom lärer dock böra underställas riksdagens prövning.

*Departements-
chefen.*

Såsom framgår av den i ärendet förebragta utredningen äro inkomstförhållandena för aspiranter vid lantmäteristaten mindre tillfredsställande. Ehuru 1945 års lantmäteriutredning i sitt betänkande torde komma att upptaga frågan om aspiranternas löneställning till behandling, synes emellertid önskvärt att en viss förbättring av lönerna för ifrågavarande kategori med det snaraste kommer till stånd. Denna synes i anslutning till vad lantmäteristyrelsen föreslagit böra ske på så sätt att aspiranter med arvoden må komma i åtnjutande av tillskott till dyrtidstillägg och kristillägg å det beräknade taxebeloppet av 2 400 kronor för år. Härigenom skulle så gott som samtliga lantmäteriaspiranter komma att erhålla en löneförstärkning av statsmedel med 128 kronor 95 öre per månad. Såsom framgår av vad förut anförts äger aspirant utan arvode redan uppbära tillskott till dyrtidstillägg och kristillägg. Den nu föreslagna löneförbättringen, som torde komma att draga en kostnad av omkring 56 000 kronor för år och som synes böra utgå från den 1 januari 1946, kan genomföras utan att därför avsedda anslag, nämligen förevarande anslag och anslaget till kristillägg, behöva förstärkas.

Därest riksdagen icke har något att erinra mot vad jag sålunda förordat, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva

att aspiranter vid lantmäteristaten, som uppbära arvode, må komma i åtnjutande av tillskott å dyrtidstillägg och kristillägg å beräknad taxeinkomst.

[3.] **Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar, förslagsanslag.** Sedan enligt stadgandena i lagen den 17 juni 1932 (nr 223) med särskilda bestämmelser om delning av jord å landet inom vissa delar av Kopparbergs län avgjorts, att laga skifte skulle äga rum å Nässets skifteslag, Östansjö och Östanviks skifteslag samt Dalbyns skifteslag, alla i Ore socken, framlade lantmäteristyrelsen i skrivelse den 6 maj 1939 — med förmälan att distriktslantmätaren i Orsa distrikt Erik Bengtsson förordnats att enligt nämnda lag verkställa skiftena — vissa förslag angående lantmäteripersonalens organisation och avlöningsförhållanden vid handläggning av samma skiften. Enligt förslaget skulle kostnaderna för dessa anordningar bestridas från det under nionde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till jorddelningsförrättningar. Förslaget anmäldes under nämnda anslagspunkt i 1940 års statsverksproposition (IX H. T. 1940, p. 203) för riksdagen, som icke hade något att erinra mot förslagets genomförande (r. skr. nr 9/1940).

Genom beslut den 15 mars 1940 meddelade Kungl. Maj:t — efter det att lantmäteristyrelsen anmält att åt Bengtsson uppdragits jämväl laga skifte enligt nyssnämnda lag å Sunnanheds skifteslag i Ore socken samt att åt honom borde uppdragas ytterligare dylika skiften, däribland det redan påbörjade laga skiftet å Östnors skifteslag i Mora socken — särskilda bestämmelser att gälla med avseende å de enligt lagen den 17 juni 1932 (nr 223) beslutade laga skiften å Nässets skifteslag, Östansjö och Östanviks skifteslag, Dalbyns skifteslag och Sunnanheds skifteslag i Ore socken samt Östnors skifteslag i Mora socken ävensom de i övrigt till handläggning jämsides därmed ifrågakommande andra dylika skiften. Jag torde här få redogöra för vissa av dessa bestämmelser.

Förrättningsmannen vid ifrågavarande laga skiften har att tills vidare utslutande ägna sig åt skiftenas utförande och äger därvid icke att, med visst undantag, handlägga andra till distriktslantmätartjänsten hörande göromål. I stället för bestämmelserna i Kungl. Maj:ts förordning den 25 november 1927 (nr 416) angående den gottgörelse, lantmätare äger uppbära av sakägare, gäller, att i ersättning för år räknat utgår av statsmedel till förrättningsmannen 6 000 kronor, till hos förrättningsmannen förordnad och vid skiftena sysselsatt extra lantmätare 3 600 kronor, till aspirant 2 700 kronor, till tekniskt biträde 3 000 kronor samt till rit- och skrivbiträde 2 400 kronor, att lantmäteristyrelsen i övrigt äger närmare besluta om biträdenas ersättningar, därvid årsersättningen må höjas för extra lantmätare med högst 500 kronor, där till främjande av skiftenas fortgång så finnes böra ske, samt till tekniskt biträde ävensom till rit- och skrivbiträde med högst 600 kronor, där så finnes erforderligt för att kunna förvärva särskilt kvalificerade biträden, att förrättningsmannen av statsmedel gottgöres för utgifter till instrument och dylikt jämte reparationer därav samt förbrukningsartiklar på kontoret med tillhoppa 1 000 kronor för år räknat, samt att statsverket bestrider kostnader för hyra av tjänstelokal och möbelanskaffning, i den mån lantmäteristyrelsen finner att behov utöver det å ett lantmåteridistrikt normalt erforder-

liga föreligger, bekostar skriv- och ritpapper samt blanketter jämte erforderliga arbetsexemplar av förrättningskartorna ävensom genom lantmäteristyrelsens försorg till en kostnad av högst 10 000 kronor anskaffar och tillhandahåller förrättningsmannen sådana dyrbarare instrument och kontorsmaskiner, vilka lantmäteristyrelsen finner icke böra åligga förrättningsmannen att själv anskaffa. Genom beslut den 2 november 1944 har ersättningen till förrättningsmannen höjts till 7 000 kronor. Ifrågasvarande bestämmelser skola gälla tills vidare till tiden för respektive skiftes avslutande eller den tidigare tidpunkt Kungl. Maj:t efter framställning av lantmäteristyrelsen fastställer.

Sedermera har genom särskilda beslut den 17 januari 1941, den 8 januari och 2 november 1944 samt den 15 februari 1946 föreskrivits, att distriktslantmätaren Bengtsson utan hinder av bestämmelserna i förut omnämnda beslut den 15 mars 1940 må med biträde i erforderlig utsträckning av den personal i övrigt, som beröres av beslutet, verkställa dels de förrättningsåtgärder inberäknat likvidförrättningar, som erfordras för fullgörande av det av Bengtsson den 23 maj 1939 avslutade provskiftet å Vika och Vinäs byars skifteslag i Mora socken, dels särskild förrättning enligt lagen den 4 juni 1943 (nr 302) beträffande envar av byarna Dalbyn, Sunnanhed och Sörboda i Ore socken för utredning av äganderättsförhållandena inom byn och sammanläggning av fastigheter, dels förrättning enligt sistnämnda lag inom envar av Tibergets, Stutts, Västbygge och Knås byars skifteslag i Venjans socken och dels laga skifte enligt lagen nr 223/1932 å Sollerö sockens skifteslag.

I skrivelse den 22 mars 1946 har *lantmäteristyrelsen* framlagt förslag om ändring i vissa delar av bestämmelserna för lantmäteripersonalens organisation och avlöningsförhållanden vid handläggning av ifrågasvarande laga skiften. Förslaget innebär i huvudsak en utökning av personalen samt förbättring av dess avlöningsförhållanden. Härjämte ha *E. Berg med flera vid förevarande organisation förordnade tekniska biträden* den 13 april 1946 inkommit med en skrift i ämnet. I ärendet ha utlåtanden avgivits den 8 april av statskontoret och den 27 i samma månad av Sveriges lantmätareförening.

Lantmäteristyrelsen har i sin framställning till en början berört organisationens hittillsvarande verksamhet och därom anført i huvudsak följande.

Avslutade äro provskiftet å Vika och Vinäs byars skifteslag i Mora socken och laga skiftet enligt dalalagen å Östnors by i samma socken. Även likvidförrättningarna till dessa skiften äro slutförda.

Följande laga skiften, samtliga enligt lagen nr 223/1932, äro påbörjade men icke avslutade:

Nässets	skifteslag i Ore socken om cirka	7 000 hektar
Östansjö och Östansviks	» » » » » »	13 000 »
Dalbys	» » » » » »	20 000 »
Sunnanheds	» » » » » »	10 000 »
Sörboda	» » » » » »	4 000 »
Norrboda	» » » » » »	4 000 »
Vika och Vinäs byars.....	» » Mora » » »	15 000 »
Bergkarlås, Vattnäs och Risa	» » » » » »	5 500 »
Öna.....	» » » » » »	5 200 »

Laga skiftet å Sollerö sockens skifteslag påbörjades den 8 april 1946.

Vad angår utredningsförrättningar enligt lagen nr 302/1943 ha i Dalbyn, Sunnanhed och Sörboda redogörelser för äganderättsutredningar upprättats men ännu ej föredragits å sammanträde med delägarna, medan i de fyra byarna i Venjans socken, Tiberget, Stutt, Västbygge och Knås, äganderättsutredningen påbörjats.

I fråga om hittillsvarande personal vid organisationen samt kostnaderna härför har lantmäteristyrelsen yttrat.

Då den egentliga handläggningen av laga skiftena började våren 1939, ställde lantmäteristyrelsen till distriktslantmätaren Bengtssons förfogande 3 extra lantmätare, efter hand 3 aspiranter och 7 tekniska biträden. Antalet av dessa kategorier biträden har sedan icke ökats med undantag av den första tiden om ungefär 1 1/2 år, sedan Bengtsson från annan förrättningsman övertagit Östnors laga skifte, då ytterligare 1 extra lantmätare och 1 tekniskt biträde voro förordnade. Vid utgången av år 1945 voro hos Bengtsson förordnade 3 extra lantmätare, 1 aspirant och 7 tekniska biträden.

Antalet hos Bengtsson förordnade rit- och skrivbiträden har varierat mellan 2 och 10 med en sammanlagd tjänstgöringstid intill utgången av år 1945 av 21 år 3 månader. Vid utgången av år 1945 voro 4 biträden förordnade.

Statsverkets kostnader för verksamheten ha intill utgången av 1945 utgjort cirka 375 000 kronor, däri ej inberäknat kostnader för sådana instrument och kontorsmaskiner, som lantmäteristyrelsen anskaffat.

Till allmän motivering av sitt nu framlagda förslag har lantmäteristyrelsen anfört följande.

Organisationen har under de gångna åren fungerat bra. Biträdenas militära inkallelser under krigsåren ha visserligen vållat avsevärda svårigheter i handläggningen. Vidare ha rättegångar vållat tidsutdräkt av oberäknelig längd. Slutligen har bristen på biträdespersonal av olika kategorier inom lantmäteriet omöjliggjort tillförandet av arbetskraft till organisationen i önskvärd utsträckning. Ehuru arbetsmängden flerdubblats har ingen personalökning kunnat ske.

Emellertid äro arbetsuppgifterna nu så omfattande vad angår skiftenas antal och storlek, att distriktslantmätaren Bengtsson icke längre har möjlighet att överblicka de särskilda förrätningarna i alla de detaljer, som böra åligga honom i egenskap av förrättningsman. Lantmäteristyrelsen anser därför utvecklingen kräva vissa justeringar av bestämmelserna, därest den synnerligen betydelsefulla verksamhet, varom här är fråga, skall kunna i fortsättningen bedrivas med tillbörlig skyndsamhet och på mest ändamålsenliga sätt. Dessa justeringar äro enligt lantmäteristyrelsens mening så angelägna att de böra komma i tillämpning omedelbart. I första hand gäller att möjliggöra att personalen kan hållas kvar vid organisationen och beträffande olika kategorier kan utökas till erforderligt antal. Svårigheten härvidlag sammanhänger närmast med personalens löneställning, som beträffande nu fastställda årsersättningar ej följt med den allmänna löneutvecklingen utan — fränsett viss förhöjning för förrättningsmannen — alltjämt hänför sig till löneförhållandena i maj 1939, då lantmäteristyrelsens beräkningar gjordes. Tillräcklig arbetskraft vid organisationen kan därför icke påräknas utan att dessa ersättningar i skälig mån regleras.

I anslutning till det anförda har lantmäteristyrelsen beträffande verksamhetens fortsatta bedrivande föreslagit följande.

I fråga om verksamhetens bedrivande blir hädanefter nödvändigt, att distriktslantmätaren Bengtsson vid utövandet av ledarskapet och såsom styresman för organisationen i största utsträckning befrias från den närmare handläggningen av laga skiftena. Dessa böra efter förslag från honom uppdragas åt särskilda distriktslantmätare eller därtill kompetenta extra lantmätare — i regel de, som tidigare utfört de huvudsakliga åtgärderna vid skifte som är i fråga — att handlägga i egenskap av ställföreträdare för Bengtsson. Lantmäteristyrelsen har efter samråd med Bengtsson funnit, att för närvarande skulle behöva förordnas fyra dylika förrättningsmän och sedermera — då arbetena med Solleröskiftet kommit i gång — ytterligare en. Dessa förrättningsmän skulle erhålla så krävande och ansvarsfulla uppgifter att självständigt utföra att de, även om icke distriktslantmätare, i vart fall böra i lönehänseende jämställas med sådan. All övrig personal, eller tjänstemedhjälpare, tekniska biträden samt rit- och skrivbiträden, bör, liksom nu sker, förordnas hos distriktslantmätaren Bengtsson, vilken skall som nu äga på lämpligaste sätt fördela biträdespersonalen å de olika förrättningsarna.

Rörande avlöningen till den vid organisationen anställda personalen har lantmäteristyrelsen föreslagit.

Distriktslantmätaren Bengtsson. Med hänsyn till det ansvarsfulla och krävande arbete, som åvilar Bengtsson i egenskap av ledare för ifrågavarande organisation måste den för närvarande till honom utgående ersättningen anses för låg. Styrelsen finner sig därför icke kunna undgå att föreslå att den Bengtsson tillerkända årsersättningen höjes från 7 000 till minst 8 000 kronor.

De särskilda förrättningsmännen. Lantmäteristyrelsen har beräknat att, där förrättningsman är distriktslantmätare, han i stället för den gottgörelse, som enligt lantmäteritaxan utgår för utfört arbete, bör tillerkännas en årsersättning av statsmedel med 4 500 kronor. År förrättningsmännen extra lantmätare har lantmäteristyrelsen räknat med en årsersättning av 6 000 kronor såsom skäligen för den, som åtnjuter 2 000-kronorsarvode, och 7 000 kronor för extra lantmätare, som åtnjuter 1 500-kronorsarvode. De totala avlöningsförmånerna för ifrågavarande förrättningsmän skulle härigenom komma att per år uppgå till:

för distriktslantmätare.....	(7 504 + 4 500)	12 004 kronor,
» extra lantmätare med 2 000-kronorsarvode	(5 344 + 6 000)	11 344 »
» extra lantmätare med 1 500-kronorsarvode	(4 015 + 7 000)	11 015 »

Hos förrättningsmannen förordnade extra lantmätare. Lantmäteristyrelsen räknar med en höjning från nu högst 4 100 till 5 000 kronor såsom den minsta möjliga under rådande förhållanden, varigenom de totala avlöningsförmånerna per år skulle bli:

för extra lantmätare med 2 000-kronorsarvode	kronor	10 344
» » » »	1 500	» » 9 015
» » » »	1 000	» » 8 183.

Dessa inkomster motsvara för befattningshavare å reglerad stat i ortsgrupp D, dit Orsa hör, lön i 24, 22 respektive 20 löneklasserna.

Aspiranter. Den nu till aspiranter utgående avlöningen är så låg, att dessa endast med största motvilja antagit anställning vid ifrågavarande organisation. Lantmäteristyrelsen finner sig därför böra föreslå att den särskilda ersättningen till dem höjes till 4 300 kronor, vilket innebär en totalavlönning om 5 935 kronor och motsvarar i reglerad befattning 15 löneklassen.

Lantmäteristyrelsen har emellertid i remissutlåtande den 7 mars 1946 angående förbättring av aspiranternas i kåren inkomstförhållanden framlagt förslag till provisorisk lösning av dessas lönefråga, innebärande att aspirant skulle från och med den 1 januari 1946 komma i åtnjutande av tillskott till dyrtidstillägg och kristillägg å taxeinkomst, vilket för aspirant med 1 000-kronorsarvode skulle medföra en sammanlagd månadsinkomst av statsmedel med 265 kronor 23 öre, eller 3 183 kronor för år.

Vinner detta förslag bifall lärer ej böra ifrågasättas ändring av den särskilda ersättningen, 2 700 kronor. Totala årsinkomsten skulle nämligen då bli 5 883 kronor för aspiranterna vid här ifrågavarande organisation.

Tekniska biträden. Distriktslantmätaren Bengtsson har meddelat, att de tekniska biträdena kunna fullgöra flera och mera krävande arbetsuppgifter än vid organisationens tillkomst räknades med, ävensom att det visat sig att de kunna erhålla bättre villkor å andra anställningar och därför i några fall lämnat sin tjänst. Med hänsyn härtill samt främst till nödvändigheten av att ifrågavarande lantmåteriverksamhet i görligaste mån effektiviseras, anser styrelsen, att den särskilda ersättningen till dessa biträden i någon mån bör höjas, eller till 3 600 kronor för år med förhöjning om högst 600 kronor under samma villkor, som nu gälla. Härvid har styrelsen utgått från att den i årets statsverksproposition föreslagna provisoriska avlöningsförbättringen å tekniskt biträde fastställes.

Rit- och skrivbiträden. I rådande läge är ersättningen till dessa uppenbarligen alldeles för låg. Även med hänsynstagande till att i årets statsverksproposition föreslagna statlig löneförbättring å 300 kronor för år tillerkännes av styrelsen förordnade biträden, måste en höjning till 3 000 kronor med ytterligare ökning av 600 kronor för år under nu gällande villkor anses väl motiverad och oundgängligen nödig för att i konkurrensen med andra statliga verk, kommuner och bolag erhålla arbetskraft. Detta skulle gälla endast stadigvarande biträden. Till biträde, som tillfälligt anlitas, bör överlåtas åt styrelsen att bestämma belopp, som i förekommande fall finnes skäligt, dock högst efter 2 700 kronor för år räknat.

Emellertid har erfarenheten visat, att de av styrelsen förordnade biträdenas arbete stundom lämpligen bör förläggas till vederbörande förrättningsställe. När så sker böra de i likhet med andra vid organisationen förordnade komma i åtnjutande av resekostnads- och traktamentsersättning efter de grunder, som gälla för distriktslantmätare m. fl. I fråga om berörda ersättningar böra ifrågavarande rit- och skrivbiträden hänföras till rese- och traktamentsklass III F. Då här endast torde vara fråga om ett kortvarigt provisorium och utgifterna för ändamålet bli relativt obetydliga, lärer någon tidsbegränsning beträffande rätten till förevarande ersättning, motsvarande vad som gäller för tekniskt biträde, icke vara påkallad. Utgifterna böra bestridas från förslagsanslaget till Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Resersättningar, som till sitt belopp givetvis icke märkbart påverkas härav.

I fråga om kostnaderna för ifrågavarande verksamhet har lantmäteristyrelsen med hänsyn till dennas betydligt ökade omfattning föreslagit, att dels förrättningsmannens gottgörelse för förbrukningsartiklar m. m. om 1 000 kronor höjdes till 1 500 kronor för år räknat, dels ock den till 10 000 kronor beräknade engångskostnaden för dyrbarare instrument och kontorsmaskiner, som genom lantmäteristyrelsens försorg skola anskaffas och tillhandahållas förrättningsmannen, av vilket belopp hittills förbrukats närmast 6 800 kronor, höjdes till 15 000 kronor.

E. Berg med flera vid ifrågavarande organisation förordnade tekniska biträden ha i sin skrift anfört i huvudsak följande.

Även om den nu av lantmäteristyrelsen föreslagna höjningen av till tekniska biträden utgående arvoden med 600 kronor för år beviljas, komma dessa arvoden att vara avsevärt lägre än de ersättningar, som kunna påräknas på andra håll såväl inom lantmäteriet som i kommunal eller enskild tjänst. Det skulle även komma att bliva betydligt mindre än de ersättningar, som äro förenade med statliga tjänster av motsvarande slag. Sålunda äro exempelvis de vid rikets allmänna kartverk anställda tekniska biträdena placerade i lönegrad A 11, varjämte i proposition nr 106 till 1946 års riksdag föreslagits, att sagda befattningshavare skulle uppflyttas till lönegrad A 12. Det synes icke motiverat med så väsentliga skillnader i fråga om avlöningsförmånerna för likartade statliga tjänster som det enligt lantmäteristyrelsens förslag här skulle komma att bliva. Härvid är ytterligare att märka att kartverkets tjänster äro ordinarie och förenade med bland annat pensionsrätt, medan de tjänster, som de tekniska biträdena inom lantmäteriet innehava, åtminstone tills vidare icke ens äro att anse såsom arvodesbefattningar. Då ett lantmäteritekniskt biträde alltså själv måste sörja för sin pensionering, torde det vara befogat, att vid beräkning av den skäligen lönenivån för de mera kvalificerade tekniska biträdena räkna med något högre ersättningar än de, som på D-ort motsvara kartassistenternas löner. Ett tillägg till sistnämnda löner om 300 kronor för år synes av denna anledning skäligen minst böra ifrågakomma.

På grund av vad sålunda anförts hemställes att ersättningarna till de tekniska biträdena vid förevarande organisation höjas till samma nivå, som de löner kartassistenterna vid kartverket äro föreslagna att erhålla. Arvodena böra sålunda förslagsvis uppgå till för nyanställt tekniskt biträde med hitills vanlig utbildning 3 600 kronor för år, för tekniskt biträde med särskild utbildning och därjämte erforderlig praktik 4 500 kronor för år samt för tekniskt biträde med kompletteringskurs och särskilda kvalifikationer 5 300 kronor för år, allt oberäknat de ålderstillägg och tillfälliga avlöningsförbättringar, som utgå eller kunna komma att utgå av statsmedel till alla lantmäteritekniska biträden.

Sökandena ha slutligen framhållit, att därest de i skriften ifrågasatta avlöningsförbättringarna icke kunde genomföras, sökandena hade för avsikt att anmäla sig till de vid kartverket föreslagna kartassistentbefattningarna.

Sveriges lantmätareförening har i sitt remissutlåtande yttrat väsentligen följande.

Vad angår distriktslantmätaren Bengtsson synes den av lantmäteristyrelsen föreslagna löneförhöjningen för denne av 1 000 kronor under alla förhållanden icke för hög. I fråga om den lantmäteriutbildade personalen anser sig förordningsstyrelsen böra förorda, att lönesättningen för denna personal bestämes med hänsynstagande till att lönerna till väsentlig del utgöras av arvoden och att vederbörande själva få utbetala sjukersättningar och pensionsavgifter. Lönerna böra således sättas högre än vad som framkommer vid en sådan direkt jämförelse med en antagen lämplig lönegrad, som lantmäteristyrelsen i sitt förslag anställt. De tekniska biträdena ha i sin framställning förklarat, att i avvaktan på definitiv lönereglering ersättning bör utgå med minst 5 300 kronor oberäknat de ålderstillägg och tillfälliga avlöningsförbättringar som nu utgå eller komma att utgå till alla lantmäteritekniska biträden. Förordningsstyrelsen finner den av de tekniska biträdena sålunda framställda begäran vara fullt befogad. Rit- och skrivbiträdena vid organisationen böra med

hänsyn till arbetets art helt jämföras med de kvinnliga tjänster, som förekomma å lantmäterikontor, vilka tjänster äro placerade i lönegraderna A 10, A 7 och A 4. Föreningsstyrelsen får därför förorda höjning av den av lantmäteristyrelsen föreslagna ersättningen till skriv- och kontorsbiträden så att denna kommer i paritet med vad som framkommer vid jämförelse med angivna lönegrader.

Slutligen får föreningsstyrelsen erinra om att semestertiden bör för samtliga vid organisationen anställda extra lantmätare och tekniska biträden bringas i överensstämmelse med motsvarande regler för övriga statstjänstemän.

Statskontoret har yttrat följande.

Enligt vad lantmäteristyrelsens framställning utvisar åtnjuter distriktslantmätaren Bengtsson för närvarande väl så stora kontanta löneförmåner som en å samma dyrt som Orsa placerad överlantmätare. Med hänsyn härtill kan statskontoret icke förorda, att Bengtssons arvode, som höjdes i slutet av år 1944, nu skulle ökas med ytterligare 1 000 kronor för år. Vad lantmäteristyrelsen i övrigt föreslagit rörande löneställningen för personalen vid ifrågasvarande skiften samt rese- och traktamentsersättning till vissa rit- och skrivbiträden föranleder icke någon erinran från ämbetsverkets sida. Ärendet synes emellertid böra underställas riksdagens prövning.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen uppdrogs ursprungligen *Departements-*
chefen. åt den till ifrågasvarande organisation knutna lantmäteripersonalen blott ett fåtal förrättningar. Sedermera ha emellertid organisationens arbetsuppgifter högst väsentligt utökats genom att å densamma anförtrots ytterligare förrättningar av både stor omfattning och betydande svårighetsgrad. Någon motsvarande förstärkning av personalen har däremot icke kommit till stånd, främst beroende av bristen på biträdespersonal av olika kategorier inom lantmäteriet. En följd av nämnda förhållanden har blivit, att flertalet av de ifrågasvarande organisation åvilande förrättningarna ännu icke kunnat slutföras. Emellertid torde vikten av att den av organisationen bedrivna verksamheten i fortsättningen kan fullföljas med tillbörlig skyndsamhet och på mest ändamålsenliga sätt vara uppenbar. I likhet med lantmäteristyrelsen anser därför även jag önskvärt, att de erforderliga förutsättningarna härför skapas. För ernående av detta syfte torde det, såsom styrelsen framhållit, i första hand vara nödvändigt, att personalen vid organisationen kan hållas kvar vid denna och vid behov utökas till erforderligt antal. Ett ofrånkomligt villkor härför synes emellertid vara, att en viss förbättring av förevarande personals löneställning kommer till stånd, då eljest svårigheter att erhålla tillräcklig arbetskraft uppstå.

Vid övervägande av spørsmålet om den närmare utformningen av organisationens sammansättning och personalens avlöningsförhållanden har jag i stort sett kunnat giva min anslutning till lantmäteristyrelsens föreliggande förslag. Det synes mig sålunda ändamålsenligt, att hos distriktslantmätaren Bengtsson förordnas erforderligt antal särskilda förrättningsmän, å vilka kan uppdragas handläggningen av vissa förrättningar. Vad beträffar avlöningsförmånerna till ifrågasvarande personal torde dessa böra höjas på sätt

och till belopp, som lantmäteristyrelsen föreslagit. Frågan om en uppräknig av den särskilda ersättningen till distriktslantmätaren Bengtsson synes emellertid icke böra upplagas till prövning i förevarande sammanhang, utan torde jag sedermera få ånyo anmäla detta spörsmål för Kungl. Maj:t. Jag torde här vidare få erinra, att jag i annat sammanhang denna dag förordar, att aspirant i lantmäterikåren med arvode från och med den 1 januari 1946 må åtnjuta tillskott till dyrtidstillägg och kristillägg å taxeinkomst. Därest riksdagen godkänner nämnda förslag, torde, såsom lantmäteristyrelsen anfört, någon höjning av den särskilda ersättningen till vid organisationen tjänstgörande aspirant med arvode icke böra ifrågakomma. Mot styrelsens förslag om en höjning av jämväl de för gottgörelse åt förrättningsmannen för förbrukningsartiklar samt för anskaffande av instrument och kontorsmaskiner avsedda beloppen har jag icke heller något att erinra.

I enlighet med vad lantmäteristyrelsen uttalat torde det vara lämpligt, att de vid organisationen anställda kontorsbiträdenas verksamhet vid behov kan förläggas till vederbörande förrättningsställe. Därest riksdagen icke har något att däremot erinra, torde dessa biträden härvid böra komma i åtnjutande av resekostnads- och traktamentsersättning enligt de för distriktslantmätare med flera gällande grunder, att utgå från nionde huvudtitelns förslagsanslag till Distriktslantmätare och extra lantmätare m. fl.: Reseersättningar.

Då bestämmelserna för ifrågavarande verksamhet tidigare underställts riksdagens prövning, torde de av mig nu förordade ändringarna däri jämväl böra anmälas för riksdagen. De ändrade föreskrifterna synas böra vinna tillämpning omedelbart. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, därest riksdagen bifaller vad jag i det föregående förordat, utfärda de närmare föreskrifter, som må finnas erforderliga i anledning av förslagets genomförande.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad av mig i det föregående förordats meddela ändrade föreskrifter angående lantmäteripersonalens organisation och avlöningsförhållanden vid handläggning av vissa laga skiften inom Ore och Mora m. fl. socknar inom Kopparbergs län.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Bengt Damm.

Bilaga 3.

Egentliga statsutgifter.**Tionde huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 maj 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, ERICSSON, MOSSBERG.

T. f. chefen för handelsdepartementet, statsrådet Danielson, anmäler här-
efter under handelsdepartementets handläggning hörande ärende angående
egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46
samt anför därvid följande.

D. Sjöfart och handel.

[1.] **18 a. Kostnader för handelssjöfartens dirigering, reservationsanslag.**
Efter krigshandlingarnas upphörande i Europa i maj 1945 hänvände sig
brittiska amiralitetet på de allierades vägnar till de marina myndigheterna i
en del europeiska länder, däribland Sverige, med förslag om internationellt
samarbete i syfte att säkerställa handelssjöfarten mot minor och andra navi-
gatoriska risker ävensom att underlätta en lämplig fördelning av bränsle för
sjöfartens behov. Samarbetet skulle ske i enlighet med direktiv från brittiska
amiralitetet och avse lämnande av anvisningar om framkomliga vägar för
sjöfarten och av underrättelser för tillgodoseende av fartygs bränslebehov.
Förslaget antogs av de svenska marinmyndigheterna. För Sveriges vidkom-
mande handhades därefter ifrågavarande verksamhet till en början av ma-
rinstabens sjöfartsdetalj i samverkan med en vid brittiska legationen i Stock-
holm tjänstgörande brittisk sjöofficer. Till sjöfartsdetaljens förfogande ställ-
des ett för ändamålet inrättat sjöfartskontor i Göteborg. Vidare tjänstgjorde
efter anmodan av brittiska amiralitetet en svensk sjöofficer från början av juli

till mitten av december 1945 vid ett brittiskt-danskt organ, som upprättats i Köpenhamn för handläggning av hithörande ärenden.

Brittiska amiralitetets befattning med sjöfarten i nu förevarande avseenden övertogs i juli 1945 av en internationell organisation, »International Routeing and Reporting Authority» (IRRA) med säte i London. Denna organisation bildades därstädes efter konstituerande sammanträde med representanter från Amerikas förenta stater, Belgien, Danmark, Frankrike, Grekland, Holland, Norge, Storbritannien och Sverige. Senare anslöto sig till organisationen Jugoslavien och Sovjetunionen.

IRRA:s uppgift är att insamla och sammanställa från olika håll inkommande uppgifter om minfält och andra av kriget orsakade sjöfartshinder samt att på grundval härav bestämma de sjövägar, som kunna användas inom olika områden. IRRA utger vidare kursanvisningar och kartor innehållande uppgifter om dessa sjövägar jämte de upplysningar i övrigt, som behövas för handelssjöfartens vägledning. Dessa anvisningar och kartor m. m. översändas till vederbörande organ i andra länder och utlämnas där till de sjöfarande och övriga, som kunna ha behov därav.

I samband med IRRA:s bildande upphörde den brittiske sjöofficerens tjänstgöring vid brittiska legationen i Stockholm. Hans åligganden övertogs av marinstabens sjöfartsdetalj, som därefter ensamt är centralorgan för verksamheten i Sverige. För ändamålet har sjöfartsdetaljen till sitt förfogande förutom det nyss omnämnda sjöfartskontoret i Göteborg ännu ett dylikt kontor, som inrättats i Trelleborg. Dessa kontor vidarebefordra IRRAS anvisningar och upplysningar till fartyg i svenska farvatten. Sjöfartsdetaljen utger därjämte i form av s. k. sjöfartsmeddelanden erforderliga upplysningar angående Sveriges och närliggande länders farvatten. Dessa upplysningar meddelas även IRRA för att införas i dess publikationer.

Sverige representerades vid det konstituerande sammanträdet i London av en svensk sjöofficer. I mitten av september 1945 deltog denne i ytterligare ett sammanträde med IRRA i London. Samtidigt därmed utsändes en annan svensk sjöofficer för att tjänstgöra vid IRRA:s sekretariat i London. Denna tjänstgöring har därefter pågått till och med den 22 mars 1946. Ifrågavarande båda officerare besökte i samband med resan till London även Köpenhamn för samråd med därvarande brittisk-danska organ. Förstnämnda sjöofficer har sedermera ånyo besökt Köpenhamn för samma ändamål.

Kostnaderna för IRRA:s sekretariat och publikationer m. m. bestridas av Storbritannien. För Sveriges del ha kostnaderna för verksamheten hittills — bortsett från utgifterna för tidigare omnämnda sjöofficerares resor och tjänstgöring i Köpenhamn och London — betingats dels av en utökning av arbetskraften inom marinstabens sjöfartsdetalj, dels av inrättandet av sjöfartskontoren i Göteborg och Trelleborg, och dels av erforderlig in- och utländsk telegram- och telefontrafik.

Kostnaderna för den svenske sjöofficerens tjänstgöring i Köpenhamn från början av juli till mitten av december 1945 ha enligt beslut av Kungl. Maj:t den 14 september 1945 bestritts från marinens anslag till avveckling av be-

redskapen m. m. Utgifterna för Sveriges representation vid IRRA:s bildande ha jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 20 juli 1945 bekostats från tionde huvudtiteln reservationsanslag till extra utgifter. Beträffande kostnaderna för övriga förut nämnda resor och tjänstgöringsuppdrag för svenska sjöofficärer i samband med ifrågavarande verksamhet har Kungl. Maj:t i beslut den 2 november 1945 och den 3 maj 1946 föreskrivit, att de tills vidare skola bestridas av medel, som omhänderhavas av försvarets civilförvaltning, varvid Kungl. Maj:t tillika förklarar sig vilja framdeles meddela beslut rörande dessa kostnaders slutliga bestridande med anlitande av medel under tionde huvudtiteln. Utgifterna i övrigt för verksamheten ha med stöd av föreskrifterna i allmän instruktion vid neutralitet och generalorder nr 2742 för år 1945 bestritts av marinens medel.

I skrivelse den 2 mars 1946 har *chefen för marinen* efter samråd med marinförvaltningen och kommerskollegium hemställt, att Kungl. Maj:t måtte för täckande av havda och för bestridande av kommande kostnader i samband med handelssjöfartens dirigerings utverka anvisande under tionde huvudtiteln av dels ett förslagsanslag av 150 000 kronor å tilläggsstat för budgetåret 1945/46 och dels ett förslagsanslag av 40 000 kronor å riksstaten för budgetåret 1946/47. Till stöd härför har *chefen för marinen* anfört bl. a. följande.

Den för ifrågavarande dirigeringsverksamhet genomförda organisationen av marinstabens sjöfartsdetalj samt sjöfartskontoren i Göteborg och Trelleborg synes bliva behöflig till någon tidpunkt under sommaren 1946, som äger samband med i vilken utsträckning det lyckats att då genomföra planerade minsvepningsarbeten i vad avser såväl vårt eget land som övriga nordeuropeiska länder. Ett flertal f. n. obestämbara faktorer inverka därför på frågan om sjöfartskontorens fortbestånd efter instundande sommar. Sannolikheten synes dock tala för att sjöfartskontoren komma att erfordras även senare ehuru personalen bör kunna avsevärt reduceras, varför försiktigheten bjuder att räkna med vissa kostnader även under budgetåret 1946/47. Den nämnda personalreduktionen jämte upphörande av vissa officerares tjänst utomlands samt det förhållande, att t. o. m. 1945 års utgång tillämpat rapporteringssystem dragit avsevärda telegramkostnader, som numera bortfallit, kommer att under budgetåret 1946/47 minska utgifterna. Å andra sidan tillkomma kostnader för viss personal och båtmateriel vid sjöfartskontoret i Göteborg, som under 1945 tjänat även vissa avvecklingssyften, men numera nyttjas enbart för sjöfartskontorets behov samt även vissa tryckningskostnader, som äga samband med att erfarenheten visat nödvändigheten av att i sjöfartssäkerhetens intresse genom särskilda åtgärder giva stor spridning åt från marinstabens sjöfartsdetalj utgående anvisningar och upplysningar.

I en vid framställningen fogad bilaga ha de verkliga kostnaderna under tiden den 1 juli—den 31 december 1945 uppgivits till 66 370 kronor 73 öre samt de beräknade kostnaderna under tiden därefter till och med den 30 juni 1946 till 78 300 kronor och under budgetåret 1946/47 till 33 400 kronor.

Kostnaderna för ifrågavarande verksamhet intill utgången av budgetåret 1945/46 ha av *chefen för marinen* beräknats till omkring 145 000 kronor. Då verksamheten väntas efter hand minska i omfattning, ha kostnaderna för *Departements-
chefen.*

nästkommande budgetår uppskattats till endast omkring 33 000 kronor. För täckande av kostnaderna för såväl innevarande som nästa budgetår torde böra å tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår under tionde huvudtiteln anvisas ett särskilt reservationsanslag med rubriken *Kostnader för handelssjöfartens dirigering*. Anslaget synes lämpligen kunna upptagas till 190 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för handelssjöfartens dirigering* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa ett *reservationsanslag* av ..... kronor 190 000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Bengt Söderqvist.

Bilaga 4.

Utgifter för statens kapitalfonder.

Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 maj 1946.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, GJÖRES, ERLANDER, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, ERICSSON, MOSSBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler frågor om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 och anför därvid följande.

Under den gångna delen av riksdagssessionen ha i olika sammanhang äskats anslag till investeringar å tilläggsstat II till löpande riksstat. I enlighet med de principer som hittills tillämpats bör nu, då avskrivningsbehovet för de olika investeringarna kan överblickas, förslag om erforderliga avskrivningsanslag föreläggas riksdagen. Skulle nya avskrivningsbehov uppkomma eller ändring ske i de till grund för här beräknade avskrivningar liggande förhållandena förutsätter jag, att vederbörliga tillägg och jämkningar vidtagas av riksdagen.

Jag torde nu i korthet få redogöra för de olika fall, i vilka omedelbar avskrivning är påkallad beträffande investeringarna å tilläggsstaten.

Statens affärsverksfonder. Från statens järnvägars dispositionsanslag ha enligt särskilda Kungl. Maj:ts beslut den 27 april 1945 och den 12 april 1946 (jfr prop. 1945/245 och 1946/243) bestritts vissa kostnader för anordningar för lastning och lossning av sockerbeter å tillhoppa 823 800 kronor. Tidigare för samma ändamål särskilt anvisade investeringsanslag ha avskrivits med 50 procent. Då samma grunder för avskrivning fortfarande böra tillämpas, bör ett särskilt avskrivningsanslag av 411 900 kronor uppföras under rubriken Statens järnvägars dispositionsanslag.

Statens allmänna fastighetsfond. Anslagen till inredningsarbeten för länsstyrelsen i Uppsala län å 250 000 kronor och till nybyggnad för länsstyrelsen i Jönköpings län å 600 000 kronor torde i enlighet med hit-

tills tillämpade principer böra avskrivas med 25 procent. Det till anordnande av häradskrivarkontor äskade anslaget å 2,5 miljoner kronor, varifrån avsetts skola bestridas vissa ombyggnads- och inredningsarbeten i statens fastigheter samt uppförande av baracker eller andra provisoriska byggnader för att tillgodose lokalbehovet i samband med omläggningen av uppbořdsorganisationen, torde i sin helhet böra avskrivas. Övriga anslag, som avse byggnader för olika vetenskapliga institutioner, böra enligt sedvanliga grunder avskrivas med 50 procent.

Försvarets fastighetsfond. För nu löpande budgetår beräknas avskrivningsbehovet för investeringar i försvarets fastighetsfond schablonmässigt till 50 procent av den totala investeringen i vederbörande delfond med undantag för kostnader dels för markförvärv, dels ock för vissa byggnader, vilka avskrivas med medel utom budgeten. För avskrivningsändamål anvisas under varje delfond för arbeten inom försvarsbeslutets ram ett särskilt anslag under rubriken Vissa byggnadsarbeten m. m., svarande mot ett under samma rubrik uppfört investeringsanslag, medan avskrivning av övriga investeringar i delfonderna sker över ett gemensamt anslag under rubriken Övriga arbeten. Med tillämpning härav böra särskilda avskrivningsanslag uppföras för de under varje delfond å tilläggsstat II äskade investeringsanslagen till Vissa byggnadsarbeten m. m. å 1 230 000, 400 000 respektive 250 000 kronor. Av de återstående å tilläggsstat II äskade investeringsanslagen till täckning av utgift för förbättringsarbeten å Norrlands dragonregementes skolskjutningsbana å 56 000 kronor och till täckning av utgift för utvidgning av infanteriskjutningskolans övningsområde å 5 100 kronor bör det förra avskrivas genom ett anslag under samlingsrubriken Övriga arbeten, medan det senare, som avser markförvärv, icke skall avskrivas.

Statens utlåningsfonder. Till lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer har äskats ett ytterligare investeringsanslag å 20 miljoner kronor. Enligt den hittills för denna lånefond tillämpade procentsatsen, 27,8 procent, bör ett belopp av 5 560 000 kronor upptagas för avskrivning av denna investering.

Fonden för låneunderstöd. Det till lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder å tilläggsstat II äskade ytterligare investeringsanslaget å 3 miljoner kronor bör enligt tidigare tillämpade grunder avskrivas med 27 procent, eller med 810 000 kronor. Anslaget till lån till uppförande i Stockholm av en byggnad för blinda bör, med hänsyn till att lånet föreslagits löpa utan ränta och amortering, avskrivas helt, eller med 500 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i härefter angivna fonder å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen:

Statens järnvägars fond:**Kommunikationsdepartementet:**

Statens järnvägars dispositionsanslag .. kronor 411 900

Statens allmänna fastighetsfond:**Kommunikationsdepartementet:**

Inredningsarbeten för länsstyrelsen i Uppsala län ..... » 62 500
Nybyggnad för länsstyrelsen i Jönköpings län ..... » 150 000
Anordnande av häradsskrivarkontor .. » 2 500 000

Ecklesiastikdepartementet:

Uppförande av byggnad för medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna vid universitetet i Uppsala .. » 75 000
Om- och tillbyggnad av tandläkarinstitutets lokaler ..... » 38 000

Handelsdepartementet:

Nybyggnad för svenska träforskningsinstitutet ..... » 250 000

Försvarets fastighetsfond:**Försvarsdepartementet:***Arméns delfond:*

Vissa byggnadsarbeten m. m. ..... » 615 000
Övriga arbeten ..... » 28 000

Marinens delfond:

Vissa byggnadsarbeten m. m. ..... » 200 000

Flygvapnets delfond:

Vissa byggnadsarbeten m. m. ..... » 125 000

Statens utlåningsfonder:**Socialdepartementet:**

Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer » 5 560 000

Fonden för låneunderstöd:**Socialdepartementet:**

Lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder ..... » 810 000
Lån till uppförande i Stockholm av en byggnad för blinda ..... » 500 000

Kungl. Maj:ts proposition nr 297.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Folke Lyberg.

---

*Bihang.***F ö r t e c k n i n g**

över av Kungl. Maj:t hos riksdagen år 1946 äskade, eller, i förekommande fall, av riksdagen anvisade anslag å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1945/46 utöver de i propositionerna nr 2 och 163 upptagna anslagen.

D r i f t b u d g e t e n .**A. Egentliga statsutgifter.***V. Socialdepartementet.*

	Kronor
C: 62 a Fortsatt undersökning rörande hälsoriskerna vid Bolidens gruvaktiebolags smältverk i Rönnskär, <i>reservationsanslag</i>	55 000
G: 17 aa Ytterligare medel för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	200 000
	255 000

VII. Finansdepartementet.

E: 6 a Bidrag till internationellt återuppbyggnadsarbete, <i>reservationsanslag</i>	39 000 000
---	-------------------

IX. Jordbruksdepartementet.

G: 32 a Kostnader i samband med sockerregleringen, <i>reservationsanslag</i>	22 000 000
G: 37 Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, <i>reservationsanslag</i>	20 000 000
Skogsvård m. m.:	
J: 20 a Ytterligare medel till skogsvårdens befrämjande	190 000
Rikets allmänna kartverk:	
L: 3 Kartarbeten m. m., <i>reservationsanslag</i>	100 000
	42 290 000

X. Handelsdepartementet.

D: 18 a Kostnader för handelssjöfartens dirigerings, <i>reservationsanslag</i>	190 000
Såger för egentliga statsutgifter	81 735 000

B. Utgifter för statens kapitalfonder.**III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.***A. Statens affärsverksfonder.*

	Kronor
K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :	
10 a	Statens järnvägars dispositionsanslag (I: C: 63), <i>reservationsanslag</i> 411 900

C. Statens allmänna fastighetsfond.

K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :	
15 e	Inredningsarbeten för länsstyrelsen i Uppsala län (III: 16 f), <i>reservationsanslag</i> 62 500
15 f	Nybyggnad för länsstyrelsen i Jönköpings län (III: 16 g), <i>reservationsanslag</i> 150 000
15 g	Anordnande av häradsskrivarkontor (III: 16 h), <i>reservationsanslag</i> 2 500 000
E c k l e s i a s t i k d e p a r t e m e n t e t :	
19 a	Uppförande av byggnad för medicinsk-kemiska och farmakologiska institutionerna vid universitetet i Uppsala (III: 20 a), <i>reservationsanslag</i> 75 000
27 a	Om- och tillbyggnad av tandläkarinstitutets lokaler (III: 28 a), <i>reservationsanslag</i> 38 000
H a n d e l s d e p a r t e m e n t e t :	
46	Nybyggnad för svenska träforskningsinstitutet, (III: 48), <i>reservationsanslag</i> 250 000
	3 075 500

D. Försvarets fonder.

F ö r s v a r s d e p a r t e m e n t e t :	
Försvarets fastighetsfond:	
Arméns delfond:	
1	Vissa byggnadsarbeten m. m. (IV: A: 1), <i>reservationsanslag</i> 615 000
3	Övriga arbeten (IV: A: 11 c), <i>reservationsanslag</i> 28 000
Marinens delfond:	
4	Vissa byggnadsarbeten m. m. (IV: A: 12), <i>reservationsanslag</i> 200 000
Flygvapnets delfond:	
7	Vissa byggnadsarbeten m. m. (IV: A: 15), <i>reservationsanslag</i> 125 000
	968 000

E. Statens utlåningsfonder.

S o c i a l d e p a r t e m e n t e t :	
2	Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer (V: 2), <i>reservationsanslag</i> 5 560 000

F. Fonden för låneunderstöd.

	Kronor
Socialdepartementet:	
2	Lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder (VI: 3), <i>reservationsanslag</i> .....
	810 000
5 a	Lån till uppförande i Stockholm av en byggnad för blinda (VI: 6 a), <i>reservationsanslag</i> .....
	500 000
	1 310 000
	Säger för utgifter för statens kapitalfonder 11 325 400
	Summa för driftbudgeten 93 060 400

Kapitalbudgeten.**Kapitalinvestering.***VI. Fonden för låneunderstöd.*

Jordbruksdepartementet:	
7 a	Förlagskrediter för hästexportberedningen .....
	9 000 000
8 a	Lån till fiskprisregleringsföreningar .....
	3 500 000
	12 500 000

IX. Diverse kapitalfonder.

Finansdepartementet:	
Fonden för kreditgivning till utlandet:	
2 b	Reglering av vissa exportkreditgarantiåtaganden .....
	57 000 000
	Summa för kapitalbudgeten 69 500 000